

Hans & Monique Hagen, “Wie schrijft die blijft”, gedicht, korte tekst

D INHALTSVERZEICHNIS (Unterkapitel anklickbar mit Strg-Taste)

NL INHOUDSOPGAVE (klik op de hoofdstukken met ctrl-toets)

<i>Hans & Monique Hagen – Wie schrijft die blijft. Tekst A (zonder uitleg)</i>	2
<i>Hans & Monique Hagen – Wie schrijft die blijft. Tekst B (met woordverklaringen)</i>	3
NL Context: Hans & Monique Hagen (leerkrachten)	4
D Sprachniveau (rezeptiv) A1-A2 (Lehrkräfte)	4
D Literarisches Potenzial (Lehrkräfte).....	4
D Didaktisches Potenzial (Lehrkräfte)	5
<i>a. plaatjes</i>	6
<i>b. leeservaring</i>	7
<i>c. “Wie schrijft die blijft”</i>	8
<i>d. eigen gedicht</i>	9
<i>e. nieuwe woorden</i>	10

Hans & Monique Hagen – Wie schrijft die blijft. Tekst A (zonder uitleg)
Uit: *Poëziegids Junior, inspiratiebronnen voor poëzielessen* (Het poëziepaleis, 2017)

Wie schrijft die blijft

wie schrijft die blijft

wie schrijft vindt

nieuwe woorden

woorden waarop je kunt leunen

als een meeuw op de wind

en die wind draagt je

overal naartoe

Hans & Monique Hagen – Wie schrijft die blijft. Tekst B (met woordverklaringen)

Uit: *Poëziegids Junior, inspiratiebronnen voor poëzielessen* (Het poëziepaleis, 2017)

Wie schrijft die blijft

- 1 wie schrijft die blijft
- 2 wie schrijft vindt
- 3 nieuwe woorden
- 4 woorden waarop je kunt leunen¹
- 5 als een meeuw² op de wind
- 6 en die wind draagt je
- 7 overal naartoe

¹ **leunen**: rusten, op een stok of stoel kun je leunen

² **de meeuw**: watervogel die je vaak aan zee vindt

NL Context: Hans & Monique Hagen (leerkrachten)

Hans Hagen (1955) studeerde Nederlands en geschiedenis en werkte als leraar, hij richtte een jeugdtheatergroep op en hij was redacteur van het kindertijdschrift *Taptoe*. Sinds 1987 is hij *full-time*-schrijver. Samen met zijn vrouw Monique Hagen zet hij zich in voor literatuur voor kinderen. In 2008 schreef hij het Kinderboekenweekgeschenk *Vlammen*. Zijn gedichten voor kinderen worden als poëtisch en tegelijk toegankelijk beschreven: “[I]eder gedicht voelt als een warme hand, die na een sierlijk gebaar even zacht de jouwe aanraakt.”¹ Hans Hagen bezoekt scholen in het binnen- en buitenland om workshops te geven en om voorstellingen te spelen. Monique Hagen is kleuterleidster en dramadocent. Zij geeft met [De Schrijverscentrale](#) poëzieworkshops en lezingen op scholen voor ouders en leerkrachten. Samen met Hans schreef zij in 2015 *Nooit denk ik aan niets*. Van 2017-2019 waren ze Nederlandse [Kinderboekenambassadeurs](#).²

Bronnen:

¹ Jos Staal. “[Hans Hagen](#).” *Lexicon van de jeugdliteratuur*, 2008.

² Hans Hagen. “[Biografie](#).” *Website*, 2022. / Monique Hagen. “[Biografie](#).” *Website*, 2022.

D Sprachniveau (rezeptiv) A1-A2 (Lehrkräfte)

Syntax und Wortwahl

- Relativsätze (V. 1, 2, 4)
- Ähnliche Satzmuster durch Verwendung von Anaphern: „wie schrijft“ (V. 1-2)
- Vertrauter Wortschatz für Niveau A1-A2, Ableitungen sind möglich: „waarop“ (waar + op) (V. 4), „naartoe“ (naar + toe) (V. 7)
- Wiederholung zentraler Wörter „schrijft“ (V. 1, 2), „woorden“ (V. 3, 4), „wind“ (V. 5, 6)
- Vergleich „als een meeuw“ (V. 5)
- Präsens

D Literarisches Potenzial (Lehrkräfte)

Das Gedicht ist ein Text über die Kraft des Schreibens. Mit dem Sprichwort „wie schrijft die blijft“ wird einerseits hervorgehoben, dass Autor:innen durch ihr Schreiben schriftliche Spuren hinterlassen und sich dadurch „verewigen“. Andererseits steht das Innovative des Schreibens („wie schrijft / vindt nieuwe woorden“) im Vordergrund. Der Schreibvorgang wird metaphorisch beschrieben: Wörter werden zu etwas, worauf man sich stützen kann, das einen durch die Luft trägt und das einem unendliche Möglichkeiten bietet („overal naartoe“).

D Didaktisches Potenzial (Lehrkräfte)

Titel/erster Vers des Gedichts „Wie schrijft die blijft“ regen zur Reflexion von Kanonisierungsprozessen an. In einem erfahrungsorientierten Zugang lassen SuS sich auf die Bildsprache des Gedichtes ein und erkunden die Bedeutung des Schreibens allgemein und für sich selbst. SuS können selbst kreativ werden, indem sie Bilder für das Schreiben finden und – in der Interaktion zwischen Deutsch und Niederländisch – „neue Wörter“ schaffen und austauschen. Welche fremden Orte haben sie durch das Lesen kennengelernt, ohne sie wirklich zu bereisen?

(Pre-)Reading

- Einstieg über die Visualisierung zentraler Metaphern des Textes, Reaktionen und Assoziationen teilen: *Zou je ook eens zo willen vliegen?* (a.)
- Text lesen und/oder hören (Textversion A oder B, Audiodatei mit vom Autor selbst vorgetragenem Text)

While-Reading

- erfahrungsorientierter Textestieg: gezieltes Erfragen eigener Reaktionen (Gefühle, Assoziationen, Gedanken) auf den Text (b.)
- Einzoomen auf Titel/ersten Vers des Gedichts: „Wie schrijft die blijft“. Wer „verewigt“ sich durch Schreiben (und wer nicht)?
 - Bezug auf nicht mehr lebende Autor:innen, die gelesen wurden (c.)
 - evtl. weitere Reflexion von Kanonisierung: chronologische Aneinanderreihung aller von den SuS gelesenen verstorbenen Autor:innen anhand ihrer Geburtsjahre: Wer ist der erste? Wer der letzte? Gibt es Mehrfachnennungen? Wie ist das Verhältnis Frauen/Männer? etc.

Post-Reading

- Bildhafter Sprachgebrauch: eigene Bilder für das Schreiben finden/eigenes Gedicht erstellen (d.)
- kreativ werden als interkulturelle/r Sprecher:in: wörtliche Übersetzungen aus dem Niederländischen nutzen um selbst „neue Wörter“ zu finden und diese untereinander austauschen (e.)
- Imaginative Kraft von Texten erschließen: An welchem Ort/in welcher Stadt/in welchem Land sind SuS durch das Lesen von einem Buch/einem Text gelangt, ohne wirklich dort gewesen zu sein

a. plaatjes

aanloopzinnen

Als ik dit zie word ik...

blij	tevreden	trots	zorgeloos
bang	ontspannen	bezorgd	opgelucht
enthousiast	licht	vrolijk	...

b. leeservaring

- Wat zie je als je de tekst leest?
- Wat voel je?
- Spreekt iets je bijzonder aan?

- Als ik dit lees, zie ik...
- Ik heb het gevoel dat...
- Mij spreekt aan dat...

c. "Wie schrijft die blijft"

Wie schrijft, die blijft.

Van welke dode auteur heb jij iets gelezen? Vul
zijn/haar naam (en geboortejaar) in:

aanloopzinnen

Ik heb van(auteur) de tekst/het boek... (titel) gelezen.

Ik vind de tekst/het boek spannend/interessant/saai/vervelend omdat...

d. eigen gedicht

Wat is schrijven voor jou? Vul in:

wie schrijft vindt

nieuwe woorden

woorden _____

je kunt _____

als _____

*waarmee
waartussen
waarover
waarachter
waarvoor
waardoor
waarin...*

*vliegen
roepen
dromen
zingen
kiezen
varen...*

*een architect
een tovenaar
een vogel
een vriend
een zangeres
een danser
een kapitein...*

e. nieuwe woorden

Maak zelf nieuwe woorden (tabel):

1.

Gebruik een woordenboek. Vertaal van het Nederlands naar het Duits. (bv. “ochtendgloren” = “Morgenrot”)

2.

Maak nieuwe woorden: Vertaal *letterlijk* naar het Duits (bv. “ochtendgloren” = “Morgenschimmern”).

3.

Maak een Duitse zin met het “nieuwe woord” uit 2 (bv. “Durch das Fenster dringt das Morgenschimmern.”)

NL	1) D (vertaling)	2) D (letterlijke vertaling)	3) zin met het 'nieuwe woord'
ochtendgluren	<i>Morgenrot</i>	<i>Morgen-schimmern</i>	<i>Es ist noch früh. Durch die Fenster dringt das Morgenschimmern...</i>
washand			
lentekriebels			
jarig zijn			
sporten			

flaporen			
bakfiets			
? Bedenk zelf een Nederlands woord.	vertaling:	letterlijke vertaling:	<p>zin:</p> <p>optie: In het gedicht dragen woorden je overal naartoe.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Schrijf de zin met jouw nieuwe woord op een klein stukje papier. • Verkreukel het papier en stop het samen met de papiertjes van de anderen in een doos. • Iedereen trekt het papiertje van iemand anders en raadt van wie het zou kunnen zijn. <p><i>Ik denk dat deze zin van ... is omdat ...</i> <i>Volgens mij heeft ... dit geschreven omdat ...</i> <i>Deze zin is van ... omdat ...</i> <i>Hij/zij schrijft over ...</i></p>